

Sisällys

Lukijalle	13
---------------------	----

Osa 1 Miten vanhenemme?

1 Arvoituksellinen vanheneminen	19
Mistä vanheneminen johtuu?	19
Kuinka nopeasti vanhenemme?	23
Harmaantuva ihmiskunta	26
2 Oppia satavuotiailta.	31
Millaisia ovat satavuotiaat?	32
Supersatavuotiaat	35
Mihin satavuotiaat kuolevat?	37
Pitkän terveen elämän salaisuus – onko sitä?	38

Osa 2 Terveysten ja elinikään vaikuttavia tekijöitä

3 Perintötekijät	45
Koe-eläimille lisää elinikää geenimuuntelulla	45
Onko ihmisellä pitkäikäisyysgeenejä?	47

4 Elinympäristö	49
Vanheneminen alkaa jo kohdussa	49
Pieni syntymäpaino ja sepelvaltimotautikuolleisuus	49
Raskaudenaikaisen nälänhädän vaikutuksia.	51
Asuinpaikka	53
Missä elävät pitkäikäisimmät?	53
Maailman ja Suomen vanhimmat	55
Miten suomalaisten elinikä on muuttunut?	60
Suomalaisetko huonokuntoisia?	62
5 Sukupuoli ja hormonit	67
Naiset elävät kauemmin	67
Lisääntyminen ja elinikä	69
Raskauksien ja synnytysten vaikutus äidin elinikään.	69
Myöhäinen synnytys – pitempi elämä	74
Lastenhoito ja elinikä	75
Vaihdevuodet ja vanheneminen	76
Hormoneistako nuoruutta ja pidempää ikää?	79
Estrogeenit ja vanhenemismuutokset	79
Testosteroni	86
DHEA – nuoruuden lähde vai heijastumaa vanhenemisestä?	90
Melatoniini	92
D-vitamiini	94
6 Ravinto ja elintavat	97
Ravinnon terveysvaikutukset	97
Suomalaisten ruokatottumukset	97
Välimeren dieetti	100
Vihreä tee – pitkäikäisten juoma	103
Ravinto ja syövä	104

Vitamiinipillereistäkö voimaa ja terveyttä?	107
Niukka ravinto antaa pidemmän elämän	110
Koe-eläintutkimuksista lupaavia tuloksia	110
Ihmistutkimuksista	112
Lihavuus vaaratekijänä	117
Lihavuus maailmanlaajuisena ongelmana	117
Vatsaontelon rasva vaarallista	119
Mikä on terveellinen paino?	120
Vanhuksilla ylipaino voi suojata sairauksilta	123
Miten välttyä syömästä liikaa?	124
Lihakset tulevat ja menevät, mutta läski on ikuista	126
Liikunta – ihmelääkettä ilmaiseksi.	128
Paljonko liikuntaa on tarpeeksi?	128
Aivot ja liikunta.	131
Pidetäänkö liikunta elinikä?	132
Voiko liikunnasta olla haittaa?.	135
Miksi ikäihmiset eivät liiku?	137
Elintavat ja elinikä	138
Unen merkitys	141
Normaali uni.	141
Unettomuuden syyt	142
Univaje	143
7 Sosioekonomiset, sosiaaliset ja psyykkiset tekijät.	145
Sosioekonomisten erojen vaikutus elinikään.	146
Kahden kerroksen väkeä.	146
Vaaralliset ammatit	151
Tähdet elävät kauan	153
Saavatko naiset huonompaa hoitoa kuin miehet?	156
Sosiaalinen osallistuminen ja elinikä	159

Vanhusten yksinäisyys – aikamme suuria haasteita	162
Stressin vaikutus terveyteen ja elinikään	166
Mitä on stressi?	166
Työstressi	167
Stressi ja verenpaine	170
Stressi ja syöpä	173
Psyykkinen stressi voi murtaa sydämen	176
Vanhentaako stressi?	178
Piilekö pitkän iän salaisuus pään sisällä?	180
Ikä kutistaa aivoja – miehillä enemmän kuin naisilla	180
Henkinen suorituskyky iäkkäillä naisilla ja miehillä	182
Ikäistään vanhemmaksi kokeminen lisää kuolemanriskiä	183
Miksi jotkut näyttävät ikäistään vanhemmilta?	186
Tappava pessimismi vai elämää suojaava optimismi?	188
Kestävätkö miehet huonommin surua?	190
Onnellisuuden merkitys	192
Kel onni on?	192
Tanskako onnena?	196
Onnellisuus, terveys ja elinikä	201

Osa 3 Tavoitteeksi hyvä elämä

8 Ei elämästä selviä hengissä	205
Muuttuvat kuolinsyyt	205
Elinikää lyhentäviä uhkatekijöitä	210
Lihavuusepidemia	210
Infektiotaudit	211
Elinympäristön muutokset	214
9 Kuka haluaa elää ikuisesti?	217
Voidaanko ihmisen elinikää pidentää keinotekoisesti?	217
Historiaa	217
Aineenvaihdunnan säätely	221
Geenitekнологia	222
Kantasolut	223
Nanotekнологia	225
Onko ihmisen elinikä vielä pitenemässä?	228
Viimeiset vuodet	231
Kirjallisuutta	237
Kirjoittaja	245